

Přečtěte si text a odpovězte na otázky (na další straně)

Staročeské Vánoce

Na Štědrý den se od rána tradičně držel půst. Dětem se říkávalo, že když se postí, uvidí zlaté prasátko. V dopoledních hodinách se zdobil stromeček, to měl na starosti hospodář. Jako ozdoby byly užity ořechy, slaměné ozdoby, sušené ovoce a také perníčky. Hospodyně většinou po celý den připravovala štědrovečerní pokrmy. Během dne obcházel domy trubač a hrál vánoční koledy. Lidé mu za to dávali jídlo, pití a drobné dárky.

S první večerní hvězdou skončil půst. Děti proto vybíhaly ven a kontrolovaly oblohu. Poté, co se objevila hvězda, lidé začali usedat k hostině. Kolem stolu byl ovázaný řetěz, který měl chránit rodinu před zloději. Štědrovečerní večeře bývala tvořena houbovou nebo rybí polévkou, staročeským kubou (směs hub, kroupů a česneku) a také hrachem, který se podával posypaný perníkem. Ze sladkých jídel se pak na stole objevovala vánočka a jablečný závin. Rybí maso bylo poměrně drahé, a proto si ho mohli dovolit jíst jen v bohatších rodinách. Pod každý talíř se schovala šupina, která měla přinést členům rodiny peníze.

Mnoho českých vánočních zvyků je spojeno s věštěním. Jedná se například o házení střevícem. Střevícem házely svobodné dívky. Pokud špička střevíce směřovala ke dveřím, znamenalo to, že se dívka do roka vdá. Opačné směřování střevíce znamenalo, že bude ještě alespoň rok bydlet u rodičů. Dalším zvykem bylo lití olova. Odlitek olova měl ukazovat, co rodinu čeká v budoucnosti. Dodnes je oblíbené rozkrajování jablek. Objeví-li se ve středu hvězda, znamená to štěstí, objeví-li se ve středu kříž, znamená to smrt nebo nemoc.

Otázky k textu:

1. Za co dostával trubač jídlo a drobné dárky?

---

2. Co symbolizovaly rybí šupiny pod talíři?

---

3. Co znamenalo, pokud se po rozkrojení jablka objevil kříž?

---

4. Proč vybíhaly děti s blížícím se večerem ven?

---

5. Co dělal hospodář a co dělala hospodyně?

---

6. Čím se zdobil vánoční stromeček?

---

7. Kde se následující rok měla nacházet dívka, pokud pata střevice směřovala ke dveřím?

---

8. Proč se kolem stolu uvazoval řetěz?

Otázky nad rámec textu:

Vysvětlete, co znamená:

- Postít se
- Hostina
- Koleda
- Trubač
- Věštit